

14 september 2025: Europese Dag Joods Cultureel Erfgoed 2025

Deelnemende locaties

De Europese Dag van Joods Cultureel Erfgoed wordt jaarlijks georganiseerd in ruim dertig Europese landen en heeft tot doel te laten zien hoe de Joodse cultuur en tradities verankerd zijn in de plaatselijke cultuur en het erfgoed van ieder land.

Thema van 2025 is "People of the Book". Voor meer informatie over de Europese dag zie deze link: <https://jewishheritage.org/edjc>

De sterretjes verwijzen naar nadere toelichting die onderaan het volledige programma te vinden is.

AMERSFOORT

Nieuw Herdenkingsmonument Amersfoort: Licht van Herinnering*

Adres: Borneoplein

Rondleiding en uitleg door de artistiek ontwerper Tamar Frank

Tijd: 11 uur en 14.00 uur

AMSTERDAM

Joods Cultureel Kwartier

Auditorium Joods Museum (Nieuwe Amstelstraat 1, Amsterdam)

Lezing prof. Emile Schrijver: "Volk van het Boek".

Tijd: 14.00 uur

Aanmelden verplicht via: <https://jck.nl/agenda/lezing-volk-van-het-boek>

Graag museumkaart of Vriendenloterijkaart meenemen en deze laten scannen aan de kassa.

Ets Haim - Livraria Montezinos (Portugese Synagoge, Mr Visserplein 3, verzamelen bij de kassa van de Portugese Synagoge)

Lezing door Heide Warncke: "Krokodillen, matses en kabbala – de Haggada door de eeuwen heen".

Tijd: 11.30-12.30 uur

Aanmelden verplicht via:

<https://jck.nl/agenda/lezing-de-haggada-door-de-eeuwen-heen>

Graag museumkaart of Vriendenloterijkaart meenemen en deze laten scannen aan de kassa.

Mokumse Geniza **

Lezingen over oude religieuze boeken en hun verhalen door Channa Kistemaker

Tijden: 11:00 uur, om 12:30 uur en om 16:00 uur
Locatie volgt na aanmelding.

Aanmelden vooraf bij: channakistemaker@gmail.com

Oude Joodse Begraafplaats Zeeburg

Adres: Valentijnkade 124, 1095JL Amsterdamm
Doorlopende rondleidingen door gidsen
Tijd: 12.00-17.00 uur

JOMA

Adres: Brouwersgracht 49 1015GB Amsterdam
Tijd: 12.00-17.00 uur

DEVENTER

Joodse Begraafplaats Deventer

Adres: Diepeveenseweg 80, 7418 AS Deventer
Rondleidingen
Tijden: 13.00, 14.30 en 16.00 uur.

Etty Hillesum Centrum

Adres: Roggestraat 3, 7411 EP, Deventer
Open om vrij te bezoeken
Tijd: 11-17 uur.

GOUDA

Metaheer huisje***

Adres: Teixeira de Mattoshof, 8 (achter Oosthaven 31)
Tijd: 10:00-17:00
Doorlopende rondleiding en lezing: de geschiedenis van Joods Gouda voornamelijk over het Joodse bejaardentehuis, en de monumenten voor Joodse oorlogsslachtoffers.

Stadswandeling met gids

Adres: Begint bij Teixeira de Mattoshof, 8 (achter Oosthaven 31)
Tijd: 11:00
Langs: onder andere Synagoge, Stolpersteine en andere relevante plekken in het historisch hart van Gouda

Museum Gouda

Adres: Oosthaven 9, 2801PB Gouda
Tijd: 11:00-17:00
De exposities [Geloven in Gouda](#) en [Edith, een gewoon Gouds meisje](#) zijn gratis te bezoeken.

GRONINGEN

Synagoge

Adres: Folkingestraat 60, 9711 JZ Groningen

Ieder heel uur zijn er rondleidingen door de synagoge

Thema tentoonstelling: Van Herinneren naar Herdenken is te bezoeken

Toelichting bij de tentoonstelling (14:00 en 16:00, ca. 45 minuten)

Tijden: 12.00-17.00 uur

Stadswandeling

Rondleiding door de Joodse buurt, ca. 1 uur

Tijden: 13:00 en 15:00

Verzamelen bij de synagoge

LEEK

Voormalige Joodse Schooltje

Adres: Samuel Leviestraat 10, 9350 AE Leek

Tijden: 14.00-16.30 uur

Uitleg functie van het Joodse schooltje

MIDDELBURG

Synagoge

Adres: Herenstraat 14, 4331 JT Middelburg,

Tijden: 13.00 tot 16.00.

Om 14.00 uur: Lezing over de geschiedenis van de Middelburgse Joodse gemeenschap en over de synagoge.

Zeeuwse Concertzaal

Adres: Verwerijstraat 14, 4331 TC

Feest ter ere van het 3 jarige bestaan van het **Etty Hillesum Huis**: "Een ode aan Etty"

Tijd: 15:30-17:30

Programma:

- Concert door fluitiste Eleonore Pameijer, Henriëtte Bosmans en pianist Tobias Borsboom: spelen muziek van nazi vervolgte componisten: Leo Smit, Dick Kattenburg en Mischa Hillesum (zie ook www.leosmit.org)
- Zangeres Sarà Gutvill met pianist Maarten Hillenius, zingt onder andere liederen van de componist Leibu Levin.
- Lezing door de schrijfster Judith Fanto, "Leven tussen de regels"

OVERVEEN

Oude Joodse Begraafplaats

Adres: Tetterodeweg 13, 2051 EG Overveen

Tijden: 11.00-17.00 uur, doorlopende begeleiding

TIEL

Joodse begraafplaats “Bet Olam”

Adres: Voor de Kijkuit 7, 4001 HG Tiel

Programma ter ere van de herinwijding van het Metaheerhuisje** op het Tielse Beth Olam:

- 12.30 uur – de presentatie van het gerestaureerde metaheerhuisje aan wethouder Frank Groen
- 12.50 uur (aansluitend) – inleiding door kunsthistoricus Peter Schipper over de (neoclassicistische) kenmerken van het gebouwtje
- 13.10 uur (aansluitend) – presentatie van de heringerichte expositie in het metaheerhuisje
- Aansluitend – rondleiding over de Joodse begraafplaats met de introductie van de nieuwe informatiebordjes
- Doorlopend rondleidingen en demonstratie van het onderhoud en herstel van matsevot (grafmonumenten)
- 15.30 uur – wandeling ‘Ontdek Joods Tiel’ (bij voldoende belangstelling) vanaf de joodse begraafplaats

TILBURG

Synagoge

Adres: Willem II Straat 20, 5038 BG Tilburg

Tijd: 13.00-17.00 uur

Rondleidingen plus uitleg in de synagoge

WIERINGERMEER

Joods Werkdorp museum

Adres: Nieuwesluiserweg 42, 1774 PE Slootdorp

Tentoonstelling: hele dag te bezoeken

Tijden: 11.00 en 16.30 uur, op deze tijdstippen is er een gids met uitleg.

WINSUM

Voormalige Synagoge

Adres: Schoolstraat 24, Winsum

Expositie in woord en beeld: 30 jaar Stichting “Een Joodse Erfenis Winsum”
1995-2025

Tijd: 13.00-17.00 uur

ZUIDLAREN

Synagoge Zuid Laren

Adres: Zuiderstraat 1, 9471 KJ Zuidlaren

Rondleidingen door de synagoge, Joodse Boekenmarkt en Shabbat tafel met uitleg

Tijd: 11.00 uur -16.00 uur

ZWOLLE

Synagoge

Adres: Samuel Hirschstraat 8, 8011 PT Zwolle

14:00 Lezing prof. Eric Ottenheijm *“Van verhaal naar verhaal. Joodse parabels als immaterieel erfgoed”*

15:00 Lezing Shaja Groenewoudt *“People of the Book? Nee! De Thora die niet mocht worden opgeschreven”*

16:00 Rondleiding door de synagoge

Beide lezingen zijn vrij te bezoeken.

Nadere uitleg bij sommige locaties

* **Amersfoort**

Herdenkings Monument Amersfoort: Licht van Herinnering

Een bijzonder ontwerp van de kunstenaar Tamar Frank.

Op de sterfdatum van elk slachtoffer -en de avond ervoor- brandt een licht in de betreffende kubus. Op 4 mei tijdens de Dodenherdenking en op 27 januari tijdens Holocaust Memorial Day branden alle lichtjes. Zo leeft de herinnering aan de slachtoffers dagelijks voort in het monument. In het baken in de vijver brandt altijd licht, dit symboliseert het eeuwige licht.

** **Amsterdam**

Stichting De Mokumse Geniza

De Stichting Mokumse Geniza is door Channa Kistemaker in 2017 opgericht.

The People of the Book heeft een diepe eerbied voor haar religieuze boeken. Vaak gaan ze generaties lang mee en als ze dan echt niet meer gebruikt kunnen worden, begraaft men ze. Of ze worden op een stille plek opgeborgen om langzaam tot stof te vergaan. De grotten van Qumran waren zo'n stille plek. Denk ook aan de beroemde Geniza van Cairo, waar flarden oud perkament eeuwen later geheimen prijsgaven over het joodse leven in de Middeleeuwen.

Thuis verzamelt Channa oude religieuze boeken, waarin generaties voor ons hun sporen hebben achtergelaten, die getuigen van wie zij waren en hoe hun joodse leven eruitzag. Vaak vormen zij het enige tastbare dat nog over is van mensen die tijdens de Sjoa zijn vermoord.

*** **Gouda en Tiel**

* Een Metaheerhuis –*Beet Tahara, Huis der Reiniging*, is een gebouw waar men naar toe gebracht wordt als men als Jood komt te overlijden. Daar wordt men, onder het uitspreken van gebeden, ritueel gewassen, aangekleed en in de houten kist gelegd.

Gouda

Het Metaheerhuis is vandaag niet meer als zodanig in gebruik maar is nu ingericht als gedenkplaats en vormt zij een belangrijke bijdrage aan het bewaren van de herinnering aan de Goudse Joden die tijdens de oorlogsjaren om het leven zijn gebracht.

Tiel

Officiële Herinwijding metaheer huisje op 14 september 2025:

12.30 uur: de presentatie van het gerestaureerde *metaheerhuisje* aan wethouder Frank Groen (verantwoordelijk voor het onderhoud van de Joodse begraafplaats) en Coen Abram, vertegenwoordiger van de eigenaar van de Joodse begraafplaats, het NIK. Verder zijn aanwezig de eigenaren van het aannemingsbedrijf '*Aanpak Bouw en Riol*', dat tekende voor de restauratie, en enkele geboortige Tielenaren die de Sjoa overleefden

